

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 1. De Essentia, & Proprietatibus physicis Gratiæ Sanctificantis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

bis, & pax adimpleatur in cognitione Dei, & Christi Jesu Domini Nostri &c. per quæ maxima, & pretiosa nobis promissa donavit, ut per hæc efficiamini divina consortes naturæ. Tum etiam Tridentinum sess. 6. Cap. 3. Nisi in Christo renascerentur, nunquam justificarentur. Cum ea renascentia per meritum Passionis ejus, gratiâ, qua iusti fiunt, illis tribuatur, & Cap. 4. quibus verbis justificationis impii descriptio insinuat, ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Jesum Christum Salvatorem nostrum. Unde, sicut in prima naturali generatione manemus filij naturales patris naturaliter nos generantis; ita in hac gratiosa regeneratione manemus filij adoptivi ipsius Dei per suam gratiam in filios ipsius nos adoptantis; quæ certè satis sunt ad cognoscendam præstantiam hujus divinæ gratiæ. Hæc autem est radix, cui debentur omnes habitus per se infusi, qui sunt quasi potentia in ordine supernaturali: at, quia isti habitus non recipiuntur in gratia, sicut naturales proprietates recipiuntur in sua natura, neque gratiam informant, sed recipiuntur in nobis, nosque denominant fideles, sperantes amicos, & filios Dei &c. Ea de causa gratia illas potentias radicans non dicitur absolute natura, sed quasi natura.

SECTIO I.

De Essentia & Proprietatibus Physicis gratiæ sanctificantis.

3. **A**ssero 1. Gratia nos sanctificans non est substantia, sed accidens. Probat. 1. Gratia nos sanctificans recipitur in nobis, atque nobis inhæret, ut definit Tridentinum citatum num. 1. & quidem, ut donum realiter adæquatè distinctum à supposito; quando enim per peccatum lethale destruitur gratia in peccatore, non exinde destruitur suppositum hominis, aut aliquid cum eo supposito realiter identificatum: atqui donum in nobis receptum, nobisque inhærens, atque à supposito realiter adæquatè distinctum non est substantia, sed accidens; ut patet ex inductione per omnia accidentia; ex eo enim, quod albedo, nigredo, actus vitales, sive naturales, sive supernaturales in nobis recipiantur, nobisque inhæreant, ut realiter adæquatè distincta à supposito, non sunt substantia, sed accidens; ergo &c.
4. Probat 2. Gratia nos sanctificans est qualitas permanens, se habens ex parte potentiae, sive habitus; atqui qualitas permanens, sive habitus, non sunt substantia, sed accidens; ergo &c. Probat. maj. Omnia munia, quæ Tridentinum attribuit gratiæ, sunt propria habitus, seu qualitatibus permanentibus, habentibus se ex parte potentiae, ut expendenti constabit;

ergo &c. Confirmatur ex Concilio Viennensi, approbante sententiam, quæ dicebat, parvulis, & adultis in Baptismo infundi hanc gratiam sanctificantem quoad habitum, licet parvulis non infundatur quoad usum, ut habetur in Clementina de Trinitate, & Catholica Fide, per hæc verba: Verum, quia, quantum ad effectum Baptismi in parvulis reperiuntur Doctores quidam Theologi opiniones contrarias habuisse, quibusdam ex ipsis dicentibus, per virtutem Baptismi parvulis quidem culpam remitti, sed gratiam non conferri, aliis contra asserentibus, quod & culpa iisdem in Baptismo remittitur, & virtutes, ac informant gratia infunditur quoad habitum, etsi non pro illo tempore quoad usum. Nos autem attendentes generalem efficaciam mortis Christi, quæ per Baptismum applicatur pariter omnibus Baptizatis, opinionem secundam, quæ dicit, tam parvulis, quam adultis conferri in Baptismo informantem gratiam, & virtutes, tanquam probabiliorem ex dictis SS. ac Doctorum modernorum Theologiæ, magis consonam, & concordem Sacro approbante Concilio, duximus eligendam. Vide Catechismum Tridentinum num. sequenti.

Assero 2. Gratia nos justificans non est qualitas mortua per se transiens, neque est actus vitalis, sed qualitas per se permanens, sive habitus. Probat. 1. ex Concilio Viennensi citato num. superiori approbante, expresse est habitus; atqui habitus non est actus vitalis, aut qualitas mortua per se transiens, sed qualitas per se permanens, seque habens ex parte potentiae; ergo &c. Confirmatur 1. Parvuli nullos supernaturales actus eliciunt; atqui gratia habitualis infunditur parvulis, ut constat ex ipso Viennensi, & Tridentino sess. 5. in decreto de peccato originali, ubi ait: Si quis per Jesum Christum Dominum Nostri gratiam, quæ Baptismate confertur, reatum originalis peccati negat, aut etiam asserit, non tollit id, quod verum, & propriam rationem peccati habet, sed illud dicit tantum radi, aut non imputari, Anathema sit; ergo &c. Confirmatur 2. ex Catechismo Tridentino Titulo de Baptismo dicente: Est autem gratia (quemadmodum Tridentina Synodus ab omnibus credendum poenâ Anathematis decrevit) non solum, per quam peccatorum sit remissio, sed divina qualitas in anima inherens, ac veluti splendor quidam, & lux, quæ animarum nostrarum maculas omnes delet, ipsarumque animarum pulchriores, & splendidiores reddit; ergo &c. Confirmatur 3. ex ipso Tridentino sess. 6. Cap. 7. dicente: Itaque veram, & christianam justitiam accipientes eam, cum primam stolam pro illa, quam Adam sua inobedientia sibi, & nobis perdidit, per Christum Jesum illis donatam candidam, & immaculatam, possidemus statim renati conservare, ut eam persequamur ante tribunal Domini Nostri Jesu Christi, & habeamus vitam æternam. Ubi persequamur gratiam

re gratiam conservatam ut stolam candidam, certe significat, gratiam esse permanentem; aliter iustificatus non posset illam ut stolam ferre; ergo &c.

6. Prob. 2. Illa est qualitas permanens, seu habitus, quæ ita manet in anima, ut per nostra merita revera possit augeri; sed talis est gratia, quæ nos sanctificat; ergo &c. Probat min. ex Tridentino sess. 6. Cap. 10. ubi de iustificatis ait: *Per observantiam mandatorum Dei, & Ecclesia in ipsa iustitia per Christi gratiam accepta cooperante fide bonis operibus crescunt*, quod etiam definit Canon. 32. de iustificatione; ergo &c. Confirmatur 1. ex Concilio Moguntino Tridentini fidelissimo interprete inter Capitula ad fidem pertinentia Cap. 5. dicente: *Cum venia peccatorum homo etiam Dei gratiam, & Spiritum Sanctum una cum fide simul charitatem in corde diffusam, ac spem accipit, hisq. Dei donis in ipso permanentibus non jam solum repetatur, aut nominatur, sed vere erit iustus, non tam suâ propriâ, aut suis meritis comparatâ, sed ex gratia Dei per Christum donatâ, & communicatâ iustitiâ*. Hoc enim Provinciale Concilium inchoatum fuit sub Sebastiano Archiepiscopo Moguntino sexta Maij 1549. sess. verò sexta Tridentini habit fuit sub Paulo III. die 13. Januarij 1547. ut videas, quàm recentem tradita erat à Tridentino ea doctrina, quam Concilium Moguntinum & explicandam, & defendendam susceperat; atqui ibi de gratia, & virtutibus in iustificatione acceptis expressè dicitur, hisque Dei donis in ipso permanentibus; ergo &c.

7. Confirmatur 2. Licet inherencia philosophicè sumpta comprehendat qualitates successivas; at Theologicè accepta solum se extendit ad qualitates permanentes; atqui gratia, quæ, cum sit potentiarum supernarum radix, se habet ex parte potentiae, inheret animæ, ut definit Tridentinum; ergo indubitabile omnino est ex doctrina, & defensione Tridentini, gratiam, qua iustificamur, esse qualitatem stabilem, se habentem ex parte potentiae, siue habitum. Min. & consequenter. Maj. autem patet ex historia Tridentini, quam tradit Cardinalis Pallavicinus parte 1 lib. 8. Capit. 14. per hæc verba: *Denique considero, quod mens Concilij fuit, stabilire habitum infusum iustitiæ, & non meram iustitiam intrinsecam, non determinandò, an illa sit actus, vel habitus? quod mihi redditur notum, propterea, quod tunc requirente quodam, ut magis expresse declararetur fieri iustitiam per habitum infusum, responderunt deputati, satis hoc declarari voce inherencia, quæ importat stabilitatem, & convenit habitibus, & non actibus*; ergo &c. Confirmatur 3. ex Paulo 1. Corinth. 13. dicente: *Nunc autem manent fides, spes, charitas, hæc tria, major autem horum est charitas, ubi virtutes has permanentes appellat*; ergo &c.

8. Quare communis sententia Theologorum R. P. Gorman Theolog. Tom. 1.

docet, non solum esse utcumque certam assertionem nostram, sed esse certam de fide. Primò. Quia expressè habetur in Concilio Viennensi adducto num. 4. Secundò. Quia, licet sub formalibus vocibus permanentiæ non definitur à Tridentino, definitur tamen sub æquivalentibus, quandoquidem ait: *Esse iustitiam à Deo infusam, nobis inhaerentem, capacem augmenti, quamq. per bona opera augere possumus, & ante tribunal Christi tamquam stolam perferre*, quæ certè sunt verba æquivalentia habitui, aut qualitati permanenti, & quibus significatur, non minus conferri nobis gratiam permanentem, quando confertur per bona opera, ac quando confertur per Sacramenta; ut autem aliqua propositio sit de fide, non requiritur, quòd sit definita iisdem verbis formalibus, quibus illam pronunciamus, sed sat est, quòd sub æquivalentibus verbis sit definita; aliter propositio definita sub verbis latinis non esset de fide sub verbis Italis, Hispanis, aut alterius idiomatis, quod dici non potest.

Assero 3. cum Eximio Doctore lib. 7. de gratia Cap. 9. & 10. habitualis gratia iustificans essentialiter sumpta est qualitas distincta realiter à virtutibus per se infusis; at integraliter accepta complectitur etiam earum virtutum habitus. Probat. prima pars ex Concilio Viennensi citato num. 4. conciliariter approbante sententiam docentem, tam parvulis, quàm adultis in Baptismo conferri informantem gratiam, & virtutes, quibus in verbis manifestè contradistingui gratiam iustificantem essentialiter sumptam ab omnibus virtutibus per se infusis; ergo &c. Confirmatur 1. Quia virtutes per se infusæ sunt dona comitantia gratiam, atque radicata in ipsa gratia; atqui ista dona distinguuntur à gratia essentialiter sumpta, ut constat ex Trident. sess. 6. Cap. 1. ubi de forma iustificante ait: *Quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ, & donorum*, quod etiam tradit Mogunt. citatum num. 6. ergo &c. Confirmatur 2. Quia, ut constat ex n. 2. gratia iustificans respectu virtutum per se infusarum se habet quasi natura respectu suarum proprietatum; atqui natura essentialiter sumpta distinguitur à suis proprietatibus; ergo &c. Confirmatur 3. Quodvis lethale peccatum expellit gratiam secundum totum suum essentialiter constitutivum; atqui non expellit habitus per se infusos fidei, & spei; ergo &c. Confirmatur 4. Gratia iustificans essentialiter sumpta distinguitur realiter ab habitu charitatis, ut constabit à num. 13. ergo potiori jure à reliquis virtutum habitibus.

Probat. 2. pars. Gratia iustificans est quasi natura in ordine superno, cui tamquam proprietates debentur habitus virtutum per se infusarum, ut constat ex num. 2. & ex Conciliis superius adductis, ubique docentibus, eas virtutes semper comitari gratiam adhuc in

parvalis; atqui natura integraliter sumpta ultra suam essentiam complectitur etiam suas proprietates; ergo &c. Confirmatur 1. Tridentinum adductum num. superiori docet, justificationem fieri per *voluntariam susceptionem gratiae, & donorum*, ubi explicat, justificationem non solum essentialiter, sed etiam integraliter acceptam, atque complectentem ipsa dona; ergo &c. Confirmatur 2. Quia, ut Theologi omnes fatentur juxta doctrinam Scripturae, Conciliorum, & Patrum, gratia justificans est radicalis, universalis rectitudo, quatenus habitus virtutum per se infusarum debentur homini justo, ut sit proximè potens ad eliciendos supernos virtutum actus consentaneos illi statui, ad quem elevatus est per gratiam; ita, ut si propter præceptum, decretum Dei, aut quodvis aliud adveniens extrinsecum impedimentum habitus illi operari non possint illorum influxum, suppleat omnipotentia specialiter locò eorum applicata; atqui talis universalis rectitudo integraliter accepta comprehendit eos virtutum habitus; ergo &c.

11. Idcirco, ut optimè notavit Exim. Doctor, sicut virtutes per se infusæ ad valde diversa munia exiguntur à gratia; ita quoque pertinent valde diversò modò ad gratiæ integritatem. Quare virtutes Theologicæ, fidei, spei, & charitatis, cum sint quasi per se primò necessariæ ad tendendum in Deum, quem habent pro formali objecto immediato, nobiliori modò integrant justificantem gratiam, quam virtutes morales, utpote non respicientes Deum tanquam objectum formale; rursus inter Theologicas virtutes nobilior est charitas; ut ait Paulus citat. num. 6. Hæc enim est proximè conjuncta cum gratia, & ex parte hominis complet vinculum amicitiae cum Deo, tum respectu aliarum virtutum comparatur, ut forma ordinans illas ad supremum ultimum finem; unde est maximè necessaria ad hoc justitiæ complementum, ideòque solet appellari justitia.

12. Fides verò est necessaria tanquam fundamentum justitiæ, sine qua impossibile est placere Deo, ut ait Trident. sess. 6. Cap. 8. Ad illam autem accedit spes tanquam aliquomodo promovens illud fundamentum, & robur illi tribuens. Reliqua verò dona, seu virtutes morales sunt veluti justitiæ instrumenta, necessaria ad operandam, & conservandam justitiam; unde hæc omnia unumquodque in suo ordine, & gradu ad justitiæ integritatem concurrunt. At, sicut natura pro diverso subiecti statu exigere solet diversum complementum ad subiecti integritatem, sic natura capillos in barba non exigit ad integritatem pueri, bene verò ad integritatem adulti; ita gratia in statu viæ non exigit habitum luminis gloriæ, bene verò in statu patriæ, in quo juxta communem Theologorum neque fidem, neque spem exigit.

Assero 4. cum D. Thoma, Eximio Doctore, plurimisque aliis contra plures alios Theologos; habitualis gratia justificans, quæ de factò datur, distinguitur realiter ab habitu virtutis charitatis. Ad clariorem autem assertionis nostræ intelligentiam notare oportet, hoc nomen *charitas* triplicem habere præcipuam significationem in Scripturis, Conciliis, & Patribus. Sumitur primò pro persona, quæ diligendò nos, sua nobis dona communicat, quo in sensu 1. Joanis 4. vocatur *Deus Charitas, Deus Charitas est*. Secundo sumitur pro ipsis donis, quæ à Deo diligente nos misericorditer accipimus, quo in sensu 1. Joannis 3. dicitur, *Videte, qualem charitatem dedit nobis Pater, ut Filij Dei nominemur, & simus*. Atque in hac acceptione gratia justificans dicitur etiam charitas, & quidem nobiliori modò, quàm alia dona, quæ nobis in viâ infunduntur; ut notavit Eximius Doctor disp. 3. de gratia libro 6. Cap. 16. atque ex ipso Ripalda in Praefatione ad Tractat. de Charitate, quandoquidem gratia est donum à Deo diligente nos misericorditer collatum. Sic etiam elemolina, quæ ab homine misericorde erogatur pauperi, dicitur in hoc sensu charitas. Tertiò sumitur pro habitu, seu virtute per se infusa. citiva actum charitatis, quo in sensu sumitur in præfenti, & de qua ait August. lib. de Spiritu, & littera Cap. 32. *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, non quia nos ipse diligit, sed quia nos facit dilectores sui*, sicut justitia Dei, qua iusti ejus munere efficiuntur, & Domini salus, qua nos salvos facit, & bdes Jesu Christi, qua nos fideles facit; quare sumpta charitate pro habitu virtutis, aliterimus, gratiam sanctificantem, quæ de factò datur, esse qualitatem distinctam realiter ab habitu charitatis.

Probat. 1. conclusio ratione fundamentaliter licet de potentia absoluta non repugnet habitus gratiæ sanctificantis, qui simul sit habitus virtutis charitatis: at habitus gratiæ sanctificantis, qui de factò datur, distinguitur realiter ab habitu virtutis charitatis; ergo &c. Prob. ant. Habitus gratiæ sanctificantis, qui de factò, datur asserendus est, qualis traditur à Scriptura, Conciliis, & Patribus; atqui à Scriptura, Conciliis, & Patribus traditur de factò distinctus realiter ab habitu virtutis charitatis; ergo &c. Prob. min. in primis ex Scriptura; Nam 2. ad Corinth. 13. dicitur, *gratia Domini nostri JESU Christi, & charitas Dei sit cum omnibus vobis*. Ubi hæc gratia, de qua agimus, accepta per Christum exprimitur reverè distincta à virtute charitatis. Tum & ad Ephel. 6. *Pax fratribus & charitas cum fide à Deo Patre, & Domino JESU Christo gratia cum omnibus, qui diligunt Deum*. ubi Apostolus eodem modo loquitur de fide distincta à charitate; sicut de charitate distincta à gratia, & à fide. Sic ad Rom. 5. *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est vobis*. Ubi

Ubi charitas significatur tanquam proprietas doni à nobis accepti per Spiritum Sanctum; sed tale donum est gratia sanctificans; ergo &c.

15. Prob. iterum illa eadem min. ex Concilijs, exponentibus Sacram Scripturam eodem prorsus sensu, ac nos illam exponimus. Concilium enim Viennense citatum num. 9. tam parvulis, quàm adultis conferri in Baptismo informantem gratiam, & virtutes, ubi manifestè contradistinguit gratiam justificantem à virtutibus tum etiam Trident. sess. 6. cap. 7. dum ait: *In ipsa justificatione cum remissione peccatorum hac omnia simul infusa accipit homo per JESUM Christum, cui inseritur, fides, spes, & charitatem.* Ibi enim expressè docet, in ipsa justificatione, sive receptione gratiæ justificantis dari cum remissione peccatorum tanquam comites gratiæ justificantis fidem, spem, & charitates, quod ad omnem prorsus dubitationem depellendam declarat Concilium Moguntinum citatum n. 6. per hæc verba: *Cum venia peccatorum homo etiam Dei gratiam, & per Spiritum Sanctum una cum fide simul charitatem in corde diffusa accipit.* Quid clarius? Pariter Catechismus Trid. Titulo de Baptismo: huic autem additur nobilissimus omnium virtutum comitatus, quæ in animam cum gratia divinis infunduntur, si ergo omnes virtutes infusæ sunt comites gratiæ justificantis, certè habitus virtutis charitatis est comes gratiæ, proindeque distinguitur realiter à gratia, quod idem inferitur ex August. citato num. 13. & ex D. Thoma citando num. 17. ergo &c. Quare cum de supernis donis solum possumus loqui ex revelatis, nobisque traditis per Scripturam, Concilia, & Patres, nostra conclusio adeò mihi clara ab ipsis tradita videtur, ut dubitare non possum.

16. Prob. 2. Licet munia gratiæ justificantis quandoque tribuantur habitui virtutis charitatis, sed non sufficit ad identificandum habitum virtutis charitatis cum gratia justificante; ergo nullum est fundamentum ad identificandum habitum virtutis charitatis cum gratia justificante. Prob. ant. Adtribuendum uni habitui munus alterius, non requiritur, quod identificetur cum altero, sed quod ad alterius munus præstandum aliquo speciali modò concurrat. Sic soli tribuitur illuminare, quia concurrat ad producendam lucem, sic instrumento tribuitur effectus, quia ad effectum principalis causæ concurrat, ut medicina ad salutem, baculus ad deambulationem &c. Quare, quò nobilior, aptior, & proximior est instrumentum, eò nobiliori modò tribuitur illi effectus suæ causæ principalis, ideoque virtutibus per se infusis, cum sint instrumentum gratiæ sanctificantis, tribui aliquo modo potest effectus sanctificandi; sic tribuitur virtuti obedientiæ Proverb. 21. *Vir obediens loquetur victorias, & fidelitatis Apocalypsis 2. Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vite;* unde virtutibus Theologis utpote nobilioribus, & a-

prioribus nobiliori modò tribuitur, sic de fide dicitur ad Rom. 11. *Credenti autem in eum, qui justificat impium, reputetur fides ejus ad justitiam.* Quod etiam habetur Joan. 1. & 5. Actorum 10. & alibi sæpè. De spe ad Rom. 8. *Spe enim salvi facti sumus.* De charitate 1. Petri 4. *Charitas operit multitudinem peccatorum.* Quod etiam habetur ad Coloss. 3. Proverb. 10. & alibi sæpè.

Ex quibus omnibus ita formatur argumentum. Licet virtutibus moralibus per se infusis, atque virtutibus Theologicis fidei, & spei tribuatur justificatio; at ex eo, quod sint virtutes per se infusæ, sunt in hac providentia quasi potentiae radicatæ in gratia tanquam in natura ordinis superni, proindeque non tribuitur illis tanquam formæ justificanti, sed tanquam illius instrumentis; ergo, licet charitati tribuatur etiam justificatio, at ex eo, quod sit virtus per se infusa, proindeque radicata in gratia, non tribuetur charitati justificatio tanquam formæ justificanti, sed tanquam illius instrumento. Unde D. Thomas quæst. 27. de Veritate ait: *Charitatem distinguere filios regni à filiis perditionis, in quantum non potest esse in formis, hoc est sine habitu gratiæ.* Quare, cum charitas sit nobilior instrumentum inter tres virtutes Theologicas, ut constat ex Paulo 1. Corinth. 13. *Tria hæc, major autem horum est charitas,* exinde illi nobiliori modò, quàm alijs virtutibus tribui poterit justificatio. Ex dictis.

- Fit 1. Justificationem non sumi in præsentem 18. pro forensi pura declaratione justitiæ & innocentiae, quæ sæpè solet peccator declarari ille, qui est innocens, aut declarari innocens ille, qui reverà est peccator. Quòd, quando finitè fit abominabile est apud Deum. Sic Isaïæ 5. *Va, qui justificatis impium promuneribus, & justitiam justis auferitis ab eo.* Sic etiam Proverb. 17. & Luce 10. Quare, quando Deus impium justificat, verbum *justifico* aliam debet habere significationem; hæc autem est illa, quam tradunt Scriptura, Concilia, & Patres, dum dicunt, hominem justificari à Deo per hanc gratiam, qua deletur peccatum, & homo fit amicus Dei, habetque jus ad æternam Dei hæreditatem; ideoque, ut dicitur Ezechielis 33. *Omnia peccata ejus, quæ peccavit, non imputabuntur ei;* per quæ verba non significatur manere peccatum, & non imputari, sed significatur, non imputari, quia reverà per Dei gratiam deletum, remissum, & destructum est. Hæc autem est ratio, quare juxta phrasim Scripturæ peccatum esse rectum in oculis Dei, perinde est, ac esse destructum, ac remissum; si enim non esset destructum, nullum dari posset tegumentum, quo Deo celaretur, atque in hoc sensu intelligitur illud Psalmi 31. *Beati, quorum remisse sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata;* & illud Psalmi 81. *Operuisti omnia peccata eorum.* Idque inferitur etiam à ratione ex regula interpretandi Scripturas, in quibus

bus, quando verbo propriè significanti additur aliud significans metaphoricè, quantum fieri potest, retinenda est significatio propria, unde, cum in eo textu dicantur, *remissa iniquitates, & tecta peccata*, non trahenda est significatio propria verbi *remitto* ad metaphoricam significationem verbi *tecto*, sed è contra. videatur Exim. Doctor lib. 7. de gratia cap. 10. num. 11.

19. Fit 2. Similitudines, cum non sint identitates, intelligendas, & exponendas esse per convenientiam quoad aliqua, non quoad omnia; unde, quando Paulus dixit ad Romanos 5. *sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi; ita & per unius obedientiam iusti constituentur multi*. Convenientia in eo stat, quòd, sicut ex uno homine, nempe Adamo per inobedientiam culpa duxit originem, ita ex uno homine, nempe Christo per obedientiam justificatio duxit originem; at cum hoc rectè fiat disconvenientia in aliis: nam peccatum inobedientiæ Adami non se extendit ad aliquos actu realiter, & absolutè productos ante Adamum; meritum verò Christi se extendit ad omnes homines, non solum post Christum, sed etiam absolutè productos ante Christum; aliud quoque est discrimen, quia Christus merens se habet, sicut causa universalis ad eum modum, quo Deus concurrit cum creaturis, qui non expellit, sed requirit simultaneum creaturæ concursum; ita, ut creatura, quæ simultaneè non concurrit, nullo modò physicè concurrat; ita etiam merita Christi requirunt simultaneum concursum, vel quo parvulis applicatur Baptismus, vel quo adulti cum gratia auxiliante cooperantur; ita, ut si non cooperentur, nequaquam mereantur.

20. Quare, sicut malè argueretur, quòd omnipotentia non haberet infinitam virtutem, quia non facit omnia se solo, sed facit plura cum simultaneo creaturæ concursu; ita malè argueretur, quòd Christi merita non sint infinita ex eo, quòd nolit dare creaturis gloriam, aut gratiam justificantem absque simultaneo earum concursu: ex quo, sicut parvulis applicatur, atque ab ipsis contrahitur peccatum Adami media generatione, ita applicantur parvulis in Baptismo merita Christi per regenerationem: at peccatum originale non est qualitas intrinseca, sicut gratia, qua parvuli ex Christi meritis regenerantur, in quo merita Christi excedunt peccatum Adæ quoad influxum in posteros; excedunt insuper, quia adultis, quamvis regenerati non sint, conferuntur media ex influxu meritorum Christi, quibus, si per ipsos non ster, possint ad regenerationem pervenire, ut latè diximus agentes de auxiliis.

SECTIO II.

Solvuntur Opposita.

21. Objicies 1. contra primam conclusionem: Gratia nos sanctificans vocatur ad Roma-

nos 3. *justitia Dei*, & 1. Corinthiorum 1. dicitur etiam *Christus justificatio*, & *sanctificatio nostra*; atqui justitia Dei, & Christus Dominus non sunt accidens, sed substantia; ergo gratia, qua justificamur, non est accidens, sed substantia. Confirmatur. Gratia, qua sanctificamur, non est aliquid intrinsecum, quo deleantur peccata, sed purè extrinsecum, quo peccata teguntur; ergo non est accidens nobis intrinsecum, sed substantia, live sanctitas Dei nobis extrinseca. Probat. anteced. ex Psalmo 31. dicente: *Beati, quorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata*; quod etiam habetur Psalmo 84. ergo &c.

Respondeo dist. maj. vocatur justitia Dei, & Christus justificatio nostra causaliter, conc. formaliter, neg. maj. & concessa min. neg. consequent. quia gratia, qua sanctificamur, eareus dicitur justitia Dei, quatenus est, & datur nobis ab ipso Deo, ideòque, quia datur per merita Christi, dicitur etiam Christus sanctificatio nostra. At, cum ea gratia, quæ datur à Deo per merita Christi, neque sit ipse Deus, neque ipse Christus, exinde justitia nostra non dicitur formaliter, sed causaliter justitia Dei, & Christi, ut docet Tridentinum citat. num. 1. Sic sæpe in Scriptura Deus dicitur Sapientia, Virtus, & Fortitudo nostra, quod sanctè non intelligitur formaliter, sed solum causaliter, quatenus illa sunt dona nobis à Deo liberaliter concessa; si enim Apostolus omnibus omnia factus est, quia in omnium se se fundebat affectus, quid de Deo, & Christo dicendum erit, à quo, per quem, & in quo habemus omnia? Ad confirmationem neg. maj. ac probat. conc. anteced. & neg. conseq. quia peccata regi coram oculis Dei, est non remanere, & esse destructa; ac proinde in eo textu significatur dari nobis formam, per quam destruantur, quod etiam fit evidens ex regula interpretandi Scripturas adducta n. 18.

Objic. 2. contra secundam conclusionem. Habitus est qualitas se habens ex parte potentia ad producendum suos actus; atqui gratia non est qualitas productiva actuum, sed radicaliva virtutum producentium actus; ergo non est habitus. Confirmatur. Concilium Vienne non definivit ut certam sententiam dicentem, gratiam esse habitum, sed eam duntaxat admisit tanquam probabiliorē; ergo adhuc est probabile, quòd non sit habitus. Resp. 1. dist. maj. ad producendum ut principium proximum, vel remotum, conc. semper ut principium proximum, neg. maj. & per ut principium proximum, neg. consequentiam; quia ex eo, quòd gratia sit radix habituum immediatè producentium, est jam principium mediatè productivum, quod satis est ad constituendum in ratione habitus qualitatē permanentis gratia se habentem ex parte potentia, neque quāquam aliud desiderant Theologi in præsentia. Ad confirmationem omitto anteced. & neg. conseq. quia ex Tridentino satis inferitur, gratiam